

8 Πανελλήνιο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Εκπαίδευση & Πολιτισμός
στον 21ο αιώνα

13-14 Μαΐου
2023

Κατανόηση Εκφωνήσεων
Ηλιοπούλου Μάρθα, misparth@hotmail.gr

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Η ανάγνωση σχετίζεται με τη μεταφορά ενός κώδικα συμβόλων (φωνημάτων) σε έναν κώδικα ήχων (φωνημάτων).

Η απόκτηση της αναγνωστικής ικανότητας δεν αποτελεί εύκολη διαδικασία, αφού προϋποθέτει την παρουσία συγκεκριμένων παραγόντων όπως είναι η επαρκής ανάπτυξη της γλώσσας, η αναγνώριση οπτικών συμβόλων, η συσχέτιση οπτικών με γλωσσικά σύμβολα και τέλος η δυνατότητα εντοπισμού γλωσσικών μοτίβων που επαναλαμβάνονται συχνά.

Ταυτόχρονα, απαραίτητη είναι η ικανότητα άρθρωσης ήχων, λόγου και οι οπτικοκινητικές δεξιότητες γραφής (Vellutino & Denckla, 1991).

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η γνώση της σημασίας μίας λέξης αφορά τη δυνατότητα των αναγνωστών να κατανοήσουν και να εκφράσουν προθέσεις μέσω της ομιλίας και της ενέργειας. Μπορεί να ανιχνευθεί μέσω της εξειδίκευσης σημασιολογικών χαρακτηριστικών και μέσω της απόδοσης λεκτικών εννοιών και προτάσεων που ακολουθούν την ορθή συντακτικά προτασιακή δομή.

Δε διέρχονται όλα τα παιδιά με παρόμοιο ρυθμό και διάρκεια σε όλα τα στάδια κατάκτησης της αναγνωστικής ικανότητας.

Η διαδικασία κατάκτησης του μηχανισμού της ανάγνωσης επηρεάζεται σημαντικά από την ποιότητα και τη διαδικασία της διδασκαλίας του παιδιού.

Παρ' όλα αυτά, ένας σημαντικός αριθμός παιδιών παρά την υποστήριξη του κοινωνικού περιγύρου και την αξιοσημείωτη επίδοσή τους σε άλλα μαθήματα, εμφανίζει ιδιαίτερες δυσκολίες στην απόκτηση αναγνωστικών δεξιοτήτων.

Πρόκειται για τους μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα μπορούσε να ειπωθεί η ειδική μαθησιακή δυσκολία της δυσαναγνωσίας (Seymour & Elder, 1986).

ΑΝΑΓΝΩΣΗ – ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ - ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Η αποκωδικοποίηση του γραπτού λόγου περιλαμβάνει την αρχική αναγνώριση των γραπτών συμβόλων (γραπτός κώδικας) και τη μετέπειτα μετάφρασή τους σε φωνολογική αναπαράσταση.

Η αποκωδικοποίηση πραγματοποιείται στα αρχικά στάδια της ανάγνωσης και διακρίνεται χρονικά από το στάδιο της κατανόησης.

Σύμφωνα με έρευνες, αποτελεί τον βασικό παράγοντα της πρώτης γραφής και ανάγνωσης.

Ουσιαστικά, η συγκεκριμένη γνωστική λειτουργία καθιστά δυνατή την πρόσβαση στη σημασιολογική μνήμη και ανάσυρση της σημασίας της λέξης (Παπαηλιού, 2016).

ΑΝΑΓΝΩΣΗ – ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ - ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Η αναγνωστική κατανόηση αποτελεί τη δεύτερη γνωστική λειτουργία και έχει ως βασικό σκοπό την ολοκλήρωση της αναγνωστικής διαδικασίας.

Προκειμένου να επιτευχθεί, χρειάζεται πρόσβαση στη σημασιολογική μνήμη καθώς και η δυνατότητα αναγνώρισης και ανάσυρσης της σημασίας της λέξης που αποκωδικοποιήθηκε.

Όσον αφορά το επίπεδο κειμένου, απαιτείται η κατανόηση του σημασιολογικού περιεχομένου ολόκληρης της πρότασης η οποία πραγματώνεται μέσω της κατανόησης της γραμματικής λειτουργίας των λέξεων μίας πρότασης και της συντακτικής τους δομής.

Η απουσία κατάλληλων γνωστικών στρατηγικών αποτελεί κοινή αιτία αποτυχίας κατανόησης στην περίπτωση μαθητών με ήπιες ειδικές ανάγκες και αναγνωστικές ανεπάρκειες (Gersten et al., 2001).

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

Κατανόηση του σκοπού
της ανάγνωσης

Διατύπωση προβλέψεων
και υποθέσεων

Σύνδεση με προϋπάρχουσες
γνώσεις και πληροφορίες

Δημιουργία λίστας με
άγνωστο λεξιλόγιο

Αξιοποίηση γνωστικών
ή νοηματικών χαρτών

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΕΚΦΩΝΗΣΕΩΝ

Η αδυναμία κατανόησης λεκτικών οδηγιών, παρατηρείται πολύ συχνά σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και είναι πολλές οι φορές που οδηγεί στη σχολική αποτυχία και τη ματαίωσή τους.

Ως εκπαιδευτικοί και γονείς δεν πρέπει να μένουμε άπραγοι, καθώς υπάρχουν τρόποι και τεχνικές με τις οποίες τα παιδιά θα μπορέσουν εύκολα και γρήγορα να αποκωδικοποιήσουν ακόμα και την πιο δύσκολη εκφώνηση με αποτέλεσμα να τονωθεί η αυτοπεποίθησή τους.

Βασικό στοιχείο για τη μάθηση αποτελεί η αποκωδικοποίηση των γλωσσικών οδηγιών, τα νοήματα και η απομνημόνευση (Κουτσοράκη, 2020).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΕΚΦΩΝΗΣΕΩΝ

Προσεκτική και αργή ανάγνωση μίας εκφώνησης.

Καταγραφή διαφόρων τύπων εκφωνήσεων ώστε το παιδί να εκπαιδεύεται σε αυτές.

Εκμάθηση αναγνώρισης λέξεων – κλειδιά που μπορεί να εμφανίζονται συχνά σε κάθε μάθημα.

Ικανότητα απομόνωσης λέξεων που δείχνουν τι πρέπει να κάνει χρησιμοποιώντας έντονους μαρκαδόρους, υπογραμμίζοντας και κυκλώνοντας.

Εξήγηση λογικών διαδοχών έτσι ώστε να αποφεύγεται η παπαγαλία.

Αρίθμηση πόσων ερωτημάτων χρειάζεται να απαντηθούν.

Διατύπωση ερωτημάτων για να φανεί αν δίνεται απάντηση σε όλα τα ζητούμενα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ: ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΕΚΦΩΝΗΣΕΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πραγματοποιήθηκε αρχική αξιολόγηση για την ενημέρωση του φακέλου του μαθητή και των γονέων αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, αξιοποιήθηκε η Δοκιμασία Αξιολόγησης Δεξιοτήτων Ανάγνωσης (ΔΑΔΑ test).

Η δομή του συγκεκριμένου προγράμματος διαμορφώθηκε με βάση τις μεθοδολογικές αρχές των βημάτων ανάγνωσης. Το υλικό ακολουθεί μία διαβαθμισμένη πορεία κατανόησης εκφωνήσεων.

Η διδακτική μέθοδος βασιζόταν αναλυτικο-συνθετική μεθοδολογία του έργου με στόχο την καταγραφή των βημάτων που πρέπει να ακολουθούνται για την επίτευξη του εκπαιδευτικού σκοπού. Ταυτόχρονα, αξιοποιήθηκαν οπτικά βοηθήματα με στόχο τη διέγερση του ενδιαφέροντος των μαθητών.

Εφαρμογή και επαναξιολόγηση ύστερα από τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν με τη μορφή ερωτηματολογίων στους εκπαιδευτικούς (ποσοτική έρευνα). Η επαναξιολόγηση έγινε με την αξιοποίηση της Δοκιμασία Αξιολόγησης Δεξιοτήτων Ανάγνωσης (ΔΑΔΑ test).

ΣΚΟΠΟΣ - ΣΤΟΧΟΙ

ΣΚΟΠΟΣ

- Ενίσχυση της αναγνωστικής κατανόησης και των βημάτων που απαιτούνται για την προσέγγιση εκφωνήσεων.

ΣΤΟΧΟΙ

- Αναγνωστική κατανόηση
- Αναγνωστική ευχέρεια
- Οπτική/ακουστική επεξεργασία
- Μνημονικές δεξιότητες
- Αυτονομία
- Αυτοπεποίθηση

ΔΟΜΗ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟΥ

Η δομή του συγκεκριμένου προγράμματος διαμορφώθηκε με βάση τις μεθοδολογικές αρχές των βημάτων ανάγνωσης. Το υλικό ακολουθεί μία διαβαθμισμένη πορεία για την επεξεργασία και την προσέγγιση των εκφωνήσεων.

Το πρόγραμμα παρέμβασης περιλαμβάνει τη συστηματική και μεθοδική προσέγγιση της ανάγνωσης και επεξεργασίας μίας εκφώνησης με διαβαθμισμένη παρουσίαση των ζητούμενων.

Περιλαμβάνει μεθόδους προσέγγισης των εκφωνήσεων όπως είναι η υπογράμμιση και ο χρωματισμός σημαντικών όρων.

Επίσης, γίνεται απαρίθμηση των δεδομένων για την οργάνωση και υλοποίηση των εργασιών του παιδιού καθώς και η χρήση ερωτηματικών φράσεων (ποιος, πώς, πού, πότε, τι, γιατί...).

Το περιεχόμενο
χωρίζεται σε 3 κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1: Βήματα
Κατανόησης Εκφωνήσεων

Κεφάλαιο 2: Διατύπωση
Ερωτημάτων

Κεφάλαιο 3: Παράρτημα: Ρήματα
Εκφωνήσεων και η Σημασία τους

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι

- Διαφοροποιημένη διδασκαλία
- Άμεση διδασκαλία
- Πολυαισθητηριακή διδασκαλία

Εκπαιδευτικές Τεχνικές

- Τεχνική βημάτων
- Εικονογράφηση
- Οπτική επεξεργασία

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΒΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΕΚΦΩΝΗΣΕΩΝ

Βήμα 1. Διάβασμα και αποκωδικοποίηση

Διαβάζω πολλές φορές και αποκωδικοποιώ την ερώτηση που δίνεται!

Ανάγνωση = Αποκωδικοποίηση X Κατανόηση

Βήμα 2. Εντοπισμός ρημάτων

Υπογραμμίζω/ κυκλώνω / χρωματίζω με έντονα χρώματα τα ρήματα της εκφώνησης!

- Να εντοπίζετε τα πρόσωπα της ιστορίας.
- Να σηματίζετε πλαγιότιτλους και να γράψετε την περίληψη του κειμένου.
- Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη λέξη από τον λεξιλογικό πίνακα.

Βήμα 3: Απαρίθμηση

Απαριθμώ πόσα πράγματα έχω να κάνω!

- Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη λέξη από τον λεξιλογικό πίνακα και να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις αυτές.

1

Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη λέξη από τον λεξιλογικό πίνακα

2

και να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις αυτές.

- Πόσο βέβαιη δείχνει η συγγραφέας του κειμένου για αυτά που παρουσιάζει; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας κάνοντας αναφορά στους τρόπους, στα μέσα πειθούς που αξιοποιεί και στις γλωσσικές επιλογές. Να παρουσιάσετε από ένα παράδειγμα μέσα από το κείμενο για κάθε ένα από τα παραπάνω.

Πόσο βέβαιη δείχνει η συγγραφέας του κειμένου για αυτά που παρουσιάζει; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας κάνοντας αναφορά στους τρόπους, στα μέσα πειθούς που αξιοποιεί και στις γλωσσικές επιλογές. Να παρουσιάσετε από ένα παράδειγμα μέσα από το κείμενο για κάθε ένα από τα παραπάνω.

Βήμα 4: Ερωτηματικές λέξεις

Χρησιμοποιώ ερωτηματικές λέξεις!

Πού διαδραματίζονται τα γεγονότα της ιστορίας;

Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις αποδίδουν ορθά τις απόψεις της συγγραφέως του κειμένου; (Σ ή Λ). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σου παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο.

Τι εννοεί με τη φράση «.....» η συγγραφέας; Να αναπτύξετε τη σκέψη της σε 40-50 λέξεις.

Πόσο βέβαιη δείχνει η συγγραφέας του κειμένου για αυτά που παρουσιάζει;

Πώς το παράδειγμα αυτό συνδέεται με το θέμα του κειμένου και την πρόθεσή του;

Γιατί η συγγραφέας χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο ρηματικό πρόσωπο στην αφήγησή της;

Βήμα 5: Διαχωρισμός δεδομένων από ζητούμενα

Ξεχωρίζω τα δεδομένα από τα ζητούμενα!

ΘΕΜΑ

«Η 10η Δεκεμβρίου έχει ανακηρυχτεί ως η Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με αφορμή αυτή τη μέρα, το σχολείο σας διοργανώνει μία εκδήλωση και αποφασίζετε να εκφωνήσετε μία ομιλία με θέμα «Φαινόμενα ανισότητας εις βάρος των γυναικών». Να αξιοποιήσετε για την ομιλία σας πληροφορίες και από το παραπάνω κείμενο.» (200-250 λέξεις)

Δεδομένα: Η 10η Δεκεμβρίου έχει ανακηρυχτεί ως η Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Με αφορμή αυτή τη μέρα το σχολείο σας διοργανώνει μία εκδήλωση.

Ζητούμενα: ομιλία με θέμα «Φαινόμενα ανισότητας εις βάρος των γυναικών»
Να αξιοποιήσετε για την ομιλία σας πληροφορίες και από το παραπάνω κείμενο.

Βήμα 6: Πολλές και διαφορετικές ερωτήσεις

Πολλές διαφορετικού τύπου ερωτήσεις/ εκφωνήσεις!

α. «Να παρουσιάσετε συνοπτικά, σε 60 λέξεις, το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου».

β. «Να παρουσιάσετε περιληπτικά τις απόψεις του συγγραφέα σχετικά με την ευθύνη της Πολιτείας για την έξαρση του φαινομένου». (80 -90 λέξεις)

γ. «Ποιοι είναι οι λόγοι/ ποιοι παράγοντες συμβάλλουν/ποια είναι τα αποτελέσματα/ ποιες είναι οι μορφές του φαινομένου σύμφωνα με τον συγγραφέα/το κείμενο; Να απαντήσετε συνοπτικά (σε 60 λέξεις περίπου) βασιζόμενοι π.χ. στις τρεις τελευταίες παραγράφους».

δ. «Να παρουσιάσετε συνοπτικά, σε 50-60 λέξεις, τις αντιλήψεις και πρακτικές που είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη για την οικονομική ανάπτυξη προς όφελος ολόκληρης της ανθρωπότητας, σύμφωνα με τη συγγραφέα του κειμένου».

Λογοτεχνία: Ενδεικτικές εκφωνήσεις του θέματος του ερμηνευτικού σχολίου

α. Να διατυπώσετε το ερμηνευτικό σας σχόλιο για το ποίημα/αφήγημα κλπ.

β. Να σχολιάσετε εκείνο το θέμα, από όσα θέτει το κείμενο, που κρίνετε πιο σημαντικό.

γ. Ποιο είναι το ερώτημα που, κατά τη γνώμη σας, θέτει το κείμενο; Ποια είναι η απάντηση του κειμένου/ του ήρωα κλπ.; Ποια είναι η δική σας απάντηση;

Παραγωγή λόγου

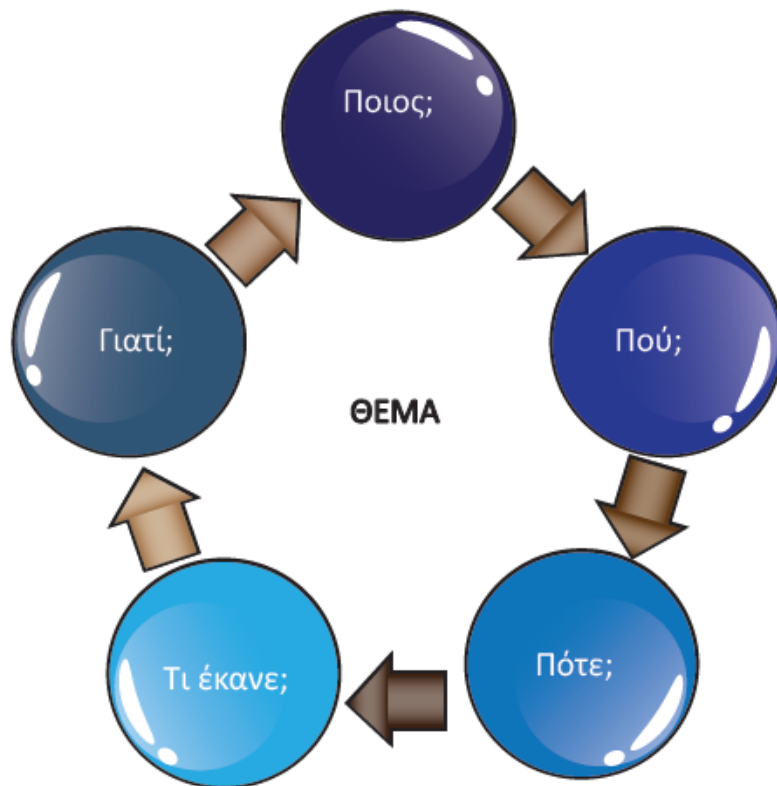
α. Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες (π.χ. επιχειρήματα, ιδέες, εκφράσεις κ.ά.) από το κείμενο ή τα κείμενα αναφοράς με την ιδιότητά σας ως μαθητές/ μαθήτριες να αναπτύξετε τις απόψεις σας σχετικά... Το κείμενό σας να έχει τη μορφή άρθρου το οποίο θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας (γύρω στις 350 λέξεις).

β. Ο αρθρογράφος υποστηρίζει τη θέση ότι Εσείς συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη θέση αυτή; Να υποστηρίξετε τη γνώμη σας σε ένα κείμενο 350 λέξεων, το οποίο θα έχει τη μορφή διαδικτυακής επιστολής προς αυτόν.

γ. Στο κείμενο παρουσιάζονται κάποια προβλήματα που έχει το σύγχρονο σχολείο. Ποιο από τα προβλήματα αυτά θεωρείτε ως το πιο σημαντικό; Να εξηγήσετε την άποψή σας και να προτείνετε τεκμηριωμένα κάποιους ενδεικτικούς τρόπους επίλυσής του αξιοποιώντας τη δική σας μαθητική εμπειρία. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή και το ύφος της ομιλίας σε μία εκδήλωση στο σχολείο σας (γύρω στις 350 λέξεις).

δ. Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του αρθρογράφου στο κείμενο αναφοράς Ι, καλείστε να τοποθετηθείτε στο εξής ερώτημα: Θεωρείτε ότι....

Διαφορετικές διατυπώσεις εκφωνήσεων

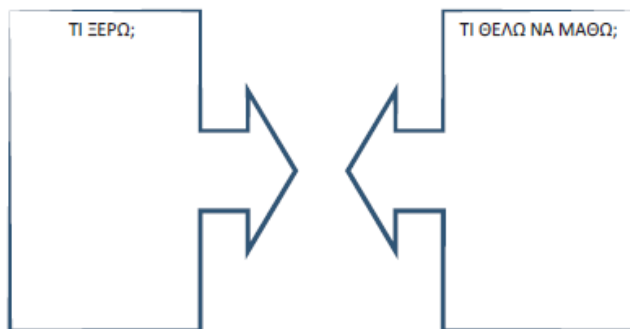

ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ;

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΩ ΕΓΩ;

ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ

Βήμα 7: Συνώνυμα

Χρησιμοποιώ συνώνυμα ρήματα στην απάντησή μου!

αγωνιώ (ανησυχώ, φοβούμαι, αδημονώ)	αδιαφορώ (αμελώ, ολιγωρώ)	αδικώ (βλάπτω, ζημιώνω, αδικοπραγώ)	βεβαιώνω (πιστο- ποιώ, επικυρώνω, καταφάσκω, συνο- μολογώ, συγκατα- νεύω)
βεβηλώνω (μολύνω, σπιλώνω)	βιάζομαι (σπεύδω, τρέχω)	διαβάλλω (συκοφαντώ, δυσφημώ)	διαγράφω (σβήνω, εξαλείφω)
	εκμηδενίζω (εξουδετερώνω, εξουθενώνω)	εκπαιδεύω (γυμνάζω, ασκώ).	

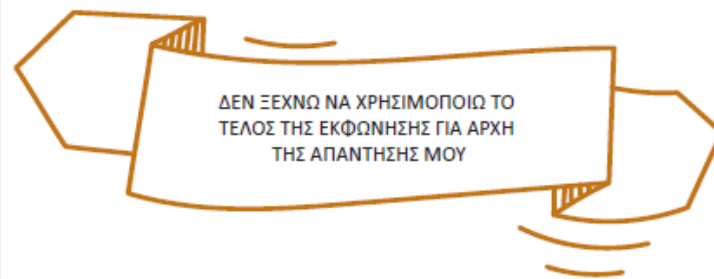
κατακτώ (κυριεύω, καταλαμβάνω)	καταλαβαίνω (εννοώ, αντιλαμβάνομαι)	μεγαλοποιώ (εξογκώνω, υπερβάλλω)
μεγαλώνω (αυξάνω, μεγεθύνω)	πάσχω (ασθενώ, νοσώ, υποφέρω, δεινοπαθώ)	παύω (σταματώ, λήγω, διακόπτω)
σπρώχνω (ωθώ)	σταθμίζω (ζυγίζω, υπολογίζω, εξετά- ζω, κρίνω αξιολογώ)	σταματώ (τελειώνω, λήγω)

στέκομαι (ακινήτω, λιμνάζω)	τακτοποιώ (κανονίζω, ρυθμίζω)	ταλαιπωρώ (καταπιέζω, βασανίζω)
χαίρετιζώ (προσφωνώ, καλωσορίζω)	χαίρομαι (ευφραί- νομαι, ευχαριστιέ- μαι, αναγαλλιάζω, αγάλλομαι)	ωθώ (σπρώχνω, κινώ)

Οι 7 συμβουλές που δεν πρέπει να ξεχάσεις

Διαβάζω αργά και καθαρά
Υπογραμμίζω, κυκλώνω ή χρωματίζω λέξεις και φράσεις-κλειδιά
Απαριθμώ
Χρησιμοποιώ ερωτηματικές λέξεις
Ξεχωρίζω τα δεδομένα από τα ζητούμενα
Θέτω πολλές και διαφορετικού τύπου ερωτήσεις
Χρησιμοποιώ συνώνυμα ρήματα στην απάντησή μου

Κύκλωσε τη συμβουλή που πιστεύεις ότι είναι η πιο σημαντική!

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ομάδα στόχου	Διαγνώσεις παιδιών	Συχνότητα εφαρμογής	Περιγραφή εφαρμογής
5 μαθητές (3: σχολική ηλικία, 2: εφηβική ηλικία)	Δυσλεξία, ΔΕΠΥ, Αυτισμός, Γενικές-Μαθησιακές δυσκολίες	1-2 φορές την εβδομάδα για 6 μήνες, τη χρονική περίοδο 2021-2022 σε δομή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης	<ol style="list-style-type: none">1. Ατομική εργασία μαθητών για 45' με βάση το ατομικό τους προφίλ.2. Παρουσίαση θεωρίας έτσι ώστε να γίνουν σαφείς οι διδακτικοί στόχοι.3. Αξιοποίηση πολυαισθητηριακής διδασκαλίας για την ενίσχυση των αισθητηριακών ερεθισμάτων των παιδιών.4. Υλοποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων μέσω της εξατομικευμένης μεθόδου διδασκαλίας5. Αυτόνομη εργασία6. Αυτο-αξιολόγηση - Ανατροφοδότηση

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Είχε δοθεί έντυπο παρατήρησης έτσι ώστε να φανεί η αποτελεσματικότητα χρήσης του συγκεκριμένου υλικού καθώς και οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν ή αν υπήρξαν δραστηριότητες που δυσκόλεψαν περισσότερο τους μαθητές, προκειμένου να παρατηρηθεί αν χρειαζόταν κάποια αλλαγή η μαθησιακή διαδικασία. Η καταγραφή της εφαρμογής, όπως φαίνεται στον πίνακα 2, έδινε τη δυνατότητα κατανόησης των γνώσεων που αποκτήθηκαν και των αδυναμιών που προέκυψαν.

Πίνακας 2. Καταγραφή εφαρμογής

Ημερομηνία:		
Τομείς Μάθησης	Δεξιότητες-Ικανότητες	Πρόοδος
Σήμερα μου άρεσε:		
Σήμερα έμαθα:		
Θα προσπαθήσω να:		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Πίνακας 4. Ερωτηματολόγιο για Μεθοδολογία Διδακτικού Υλικού

Φύλο	Γυναίκα	/	Άντρας		
Ηλικία					
Διδακτική Εμπειρία					
Γνώσεις για μαθησιακές δυσκολίες-δυσλεξία	Μέτριες Πολύ καλές		Καλές Άριστες		
Γνώσεις για αυτισμό	Μέτριες Πολύ καλές		Καλές Άριστες		
Γνώσεις για διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας	Μέτριες Πολύ καλές		Καλές Άριστες		
Δουλεύετε με παιδιά που παρουσιάζουν δυσκολίες ως προς την επεξεργασία και κατανόηση των ζητούμενων;	Πολύ συχνά Συχνά		Μερικές φορές Σπάνια		
Ποια μεθοδολογία ακολουθείτε στην παρέμβαση με παιδιά που εμφανίζουν δυσκολίες στην αναγνωστική κατανόηση και ευχέρεια;					
Σε ποιο βαθμό σας βοήθησε το Διδακτικό Υλικό: Κατανόηση Εκφωνήσεων;	1	2	3	4	5
Τι χαρακτηριστικά του βρήκατε χρήσιμα;					
Τι θα αλλάζατε;					
Ποιοι τομείς ενισχύθηκαν περισσότερο;	1. Αναγνωστική κατανόηση 2. Αναγνωστική ευχέρεια 3. Οπτική/ακουστική επεξεργασία 4. Μνημονικές δεξιότητες 5. Αυτονομία 6. Αυτοπεποίθηση				

Πώς σας φάνηκε η μέθοδος υπογράμμισης/χρωματισμού των ρημάτων της εκφώνησης; Βοήθησε το παιδί; Αν ναι, με ποιον τρόπο;	
Τα παιδιά καλούνται να απαριθμήσουν όσα έχουν να κάνουν. Αυτή η μέθοδος τα βοήθησε στην οργάνωση και υλοποίηση της δουλειάς τους; Πιστεύετε ότι στο μέλλον, αυτή η μέθοδος θα φανεί χρήσιμη στο παιδί;	
Το παιδί δυσκολεύτηκε να ξεχωρίσει τα δεδομένα από τα ζητούμενα; Αν ναι, πώς το διαχειριστήκατε; Μόλις κατάφερε να τα ξεχωρίσει, ήταν γι' αυτό πιο εύκολη η υλοποίηση της δραστηριότητας;	
Μόλις το παιδί ακολούθησε τις διαδοχικές οδηγίες βημάτων για την κατανόηση των εκφωνήσεων, τι παρατηρήσατε; Ποιες αλλαγές είδατε;	
Με ποιους τρόπους αξιοποιήσατε το υλικό;	
Θα χρησιμοποιούσατε ξανά το συγκεκριμένο υλικό στο μέλλον;	
Πώς βρήκαν το υλικό τα παιδιά;	Ωραίο Ενδιαφέρον Βαρετό
Τι τους άρεσε περισσότερο;	

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 1/2

Ύστερα από την εφαρμογή του προγράμματος, την επαναξιολόγηση των μαθητών και τη συλλογή δεδομένων με την ποσοτική μέθοδο, η οποία υλοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων σε εκπαιδευτικούς διαπιστώθηκε πως οι μαθητές είχαν κατανοήσει σε ικανοποιητικό βαθμό τη διδακτική μεθοδολογία μηχανισμού ανάγνωσης και επεξεργασίας των εκφωνήσεων.

Παράλληλα, χορηγήθηκε η Δοκιμασία Αξιολόγησης Δεξιοτήτων Ανάγνωσης (ΔΑΔΑ test) η οποία εστιάζει στη σφαιρική αξιολόγηση της ανάγνωσης, καλύπτοντας τις δεξιότητες της αναγνωστικής αποκωδικοποίησης, της αναγνωστικής ικανότητας και ευχέρειας.

Δόθηκε έντυπο παρατήρησης που εφαρμόστηκε σε παιδιά σχολικής και εφηβικής ηλικίας με διάγνωση ειδικών μαθησιακών δυσκολιών (δυσλεξία), αυτισμό και διαταραχής ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας με στόχο την πληρέστερη αναγνώριση και βελτίωση των δυσκολιών τους.

Η παρέμβαση διήρκεσε 6 μήνες κατά το σχολικό έτος 2021-2022 σε δομή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και παρατηρήθηκε πως η χρήση του υλικού ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματική.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 2/2

Επιπλέον, με βάση τη συλλογή δεδομένων από το ερωτηματολόγιο που δόθηκε διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί αξιοποίησαν το παρόν υλικό σε επίπεδο παρέμβασης όντας πολύ ικανοποιημένοι από τα αποτελέσματά του.

Επίσης, επισήμαναν πως η διδακτική μεθοδολογία αποδείχθηκε χρήσιμη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και ευχέρειας ως προς την κατανόηση των ζητούμενων, τονίζοντας πως δε θα άλλαζαν κάτι ως προς τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, αφού οι παρεμβάσεις προς τους μαθητές είχαν θετικά αποτελέσματα.

Θα χρησιμοποιούσαν το υλικό σε μελλοντικές παρεμβάσεις τους, θεωρώντας πως ήταν πολύ χρήσιμες οι τεχνικές κατανόησης καθώς συνέβαλαν στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ταυτόχρονα, επισήμαναν πως η μέθοδος υπογράμμισης/ χρωματισμού των ρημάτων βοήθησε τα παιδιά να αντιληφθούν την ενέργεια που πρέπει να κάνουν.

Επίσης, η τεχνική της απαρίθμησης συνέβαλε στην καλύτερη οργάνωση και ολοκλήρωση των εργασιών των μαθητών όπως και η χρήση ερωτηματικών φράσεων (ποιος, πώς, πού, πότε, τι, γιατί) οι οποίες αποτέλεσαν χρήσιμο τρόπο για την καλύτερη κατανόηση των ζητούμενων μίας εκφώνησης.

Επισημαίνεται ότι μόλις ακολούθησαν τις διαδοχικές οδηγίες βημάτων για την κατανόηση των εκφωνήσεων μπόρεσαν με μεγαλύτερη ευχέρεια να εφαρμόσουν τις στρατηγικές αυτές.

Τέλος, δήλωσαν πως η διάκριση ζητούμενου-δεδομένου δυσκόλεψε τα παιδιά. Εφαρμόζοντας, όμως, τις κατάλληλες στρατηγικές η υλοποίηση των δραστηριοτήτων έγινε πιο εύκολη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου, εξαρτάται από τον τρόπο της διδασκαλίας του.

Αναλυτικότερα, η αξιοποίηση της εξατομικευμένης και αναλυτικο-συνθετικής μεθοδολογίας με την ταυτόχρονη χρήση οπτικών βοηθημάτων αποτελούν τεχνικές που συμβάλλουν σημαντικά στη κατανόηση μηχανισμών ανάγνωσης. Πέρα από τα θετικά σημεία της έρευνας φάνηκε πως υπήρξαν και περιορισμοί.

Το γεγονός πως το διδακτικό υλικό αξιοποιήθηκε σε συγκεκριμένες διαταραχές και χρονολογικές ηλικίες δε συνέβαλε στη σύγκριση παιδιών με διαφορετικού είδους δυσκολίες και γνώσεις έτσι ώστε να φανεί ο βαθμός ανταπόκρισης κάθε παιδιού ξεχωριστά.

Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας μάς δίνει τη δυνατότητα να διατυπώσουμε επιπρόσθετες προτάσεις για πληρέστερη επιστημονική διερεύνηση του υλικού.

Μία από τις προτάσεις είναι να πραγματοποιηθούν παρόμοιες έρευνες σε περιπτώσεις διαφορετικών διαταραχών έτσι ώστε να φανεί ο τρόπος ανταπόκρισης μαθητών με άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες ως προς τις αναγνωστικές λειτουργίες.

Τέλος, θα ήταν σημαντικό τα αποτελέσματα μελλοντικών ερευνών να εξάγονται ύστερα από τον συνδυασμό της ποσοτικής με την ποιοτική έρευνα έτσι ώστε να εμβαθύνουν πληρέστερα σε πιθανές δυσκολίες των εκπαιδευτικών.

Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!

